

národním čtyř velmocí. Nejlepším prostředkem se tu jeví plebiscit pod mezinárodní kontrolou s výhradou pozdější úzké hospodářské spolupráce mezi oběma státy.

Kobr

AMZV ČR, TD 1938, č. 1 000. Prepis originálu, strojopis.

20

29. september, 19.08. Budapešť. Telegram prijatý: 22.42, vyhotovený: 23.45.

Správa česko-slovenského vyslanca M. Kobra o vyhlásení maďarského ministerského predsedu B. Imrédyho, v ktorom žiada Česko-Slovensko o odstúpenie územia s maďarskou menšinou a plebiscit na ostatnom území Slovenska a na Podkarpatskej Rusi.

Imrédy prohlásil: Maďarský požadavek teritoriálního řešení po vzoru sudetském implikuje kromě odstoupení čistě maďarských krajů plebiscit nejen v územích smíšených, nýbrž v čistě slovenských a rusínských. Bylo by účelné, aby se tomu čelilo spontánní manifestací Slováků a Rusínů pro republiku.

Kobr

AMZV ČR, TD 1938, č. 1 004. Prepis originálu, strojopis.

21

29. september, Mnichov.

Mnichovská dohoda štyroch veľmocí - Veľkej Británie, Francúzska, Talianska a Nemecka - o odstúpení česko-slovenského teritória Nemecku a o otázke riešenia maďarskej a poľskej menšiny v Česko-Slovensku.

Abkommen

zwischen Deutschland, dem Vereinigten Königreich, Frankreich und Italien, getroffen in München, am 29. September 1938.

Deutschland, das Vereinigte Königreich, Frankreich und Italien sind unter Berücksichtigung des Abkommens, das hinsichtlich der Abtretung des sudetendeutschen Gebiets bereits grundsätzlich erzielt wurde, über folgende Bedingungen und Modalitäten dieser Abtretung und über die danach zu ergreifenden Massnahmen übereingekommen und erklären sich durch dieses Abkommen einzeln vorantwortlich für die zur Sicherung seiner Erfüllung notwendigen Schritte.

1. Die Räumung beginnt am 1. Oktober.

2. Das Vereinigte Königreich, Frankreich und Italien vereinbaren, dass die Räumung des Gebiets bis zum 10. Oktober vollzogen wird, und zwar ohne Zerstörung irgendwelcher bestehender Einrichtungen, und dass die Tschechoslowakische Regierung die Verantwortung dafür trägt, dass die Räumung ohne Beschädigung der bezeichneten Einrichtungen durchgeführt wird.

3. Die Modalitäten der Räumung werden im Einzelnen durch einen internationalen Ausschuss festgelegt, der sich aus Vertretern Deutschlands, des Vereinigten Königreichs, Frankreichs, Italiens und der Tschechoslowakei zusammensetzt.

4. Die etappenweise Besetzung des vorwiegend deutschen Gebietes durch deutsche Truppen beginnt am 1. Oktober. Die vier auf der anliegenden Karte¹ bezeichneten Gebietsabschnitte werden in folgender Reihenfolge durch deutsche Truppen besetzt:

Der mit I bezeichnete Gebietsabschnitt am 1. und 2. Oktober, der mit II bezeichnete Gebietsabschnitt am 2. und 3. Oktober, der mit III bezeichnete Gebietsabschnitt am 3., 4. und 5. Oktober, der mit IV bezeichnete Gebietsabschnitt am 6. und 7. Oktober.

Das restliche Gebiet vorwiegend deutschen Charakters wird unverzüglich von dem oben erwähnten internationalen Ausschuss festgestellt und bis zum 10. Oktober durch deutsche Truppen besetzt werden.

5. Der in § 3 erwähnte internationale Ausschuss wird die Gebiete bestimmen, in denen eine Volksabstimmung stattfinden soll. Diese Gebiete werden bis zum Abschluss der Volksabstimmung durch internationale Formationen besetzt werden. Der gleiche Ausschuss wird die Modalitäten festlegen, unter denen die Volksabstimmung durchgeführt werden soll, wobei die Modalitäten der Saarabstimmung als Grundlage zu betrachten sind.² Der Ausschuss wird ebenfalls den Tag festsetzen, an dem die Volksabstimmung stattfindet; dieser Tag darf jedoch nicht später als Ende November liegen.

6. Die endgültige Festlegung der Grenzen wird durch den internationalen Ausschuss vorgenommen werden. Dieser Ausschuss ist berechtigt, den vier Mächten Deutschland, dem Vereinigten Königreich, Frankreich und Italien in bestimmten Ausnahmefällen geringfügiger Abweichungen von der streng ethnographischen Bestimmung der ohne Volksabstimmung zu übertragenden Zonen zu empfehlen.

7. Es wird ein Optionsrecht für den Übertritt in die abgetretenen Gebiete und für den Austritt aus ihnen vorgesehen. Die Option muss innerhalb von sechs Monaten vom Zeitpunkt des Abschlusses dieses Abkommens an ausgeübt werden. Ein deutsch-tschechoslowakischer Ausschuss wird die Einzelheiten der Option bestimmen, Verfahren zur Erleichterung des Austausches der Bevölkerung erwägen und grundsätzliche Fragen klären, die sich aus diesem Austausch ergeben.

8. Die Tschechoslowakische Regierung wird innerhalb einer Frist von vier Wochen vom Tage des Abschlusses dieses Abkommens an alle Sudetendeutschen aus ihren militärischen und polizeilichen Verbänden entlassen, die diese Entlassung wünschen. Innerhalb derselben Frist wird die Tschechoslowakische Regierung sudetendeutsche Gefangene entlassen, die wegen politischer Delikte Freiheitsstrafen verbüßen.

München, den 29. September 1938.

Ed. Daladier, Mussolini, A. Hitler, Neville Chamberlain

Zusatz zu dem Abkommen

Seiner Majestät Regierung im Vereinigten Königreich und die französische Regierung haben sich dem vorstehenden Abkommen angeschlossen auf der Grundlage, daß sie zu dem Angebot stehen, welches im Paragraph 6 der englisch – französischen Vorschläge vom 19. September enthalten ist, betreffend eine internationale Garantie der neuen Grenzen des tschechoslowakischen Staates gegen einen unprovzierten Angriff.³

Sobald die Frage der polnischen und ungarischen Minderheiten in der Tschechoslowakei geregelt ist, werden Deutschland und Italien ihrerseits der Tschechoslowakei eine Garantie geben.

München, den 29. September 1938.

A. Hitler, Neville Chamberlain, Mussolini, Ed. Daladier

Zusätzliche Erklärung⁴

Die Regierungschefs der vier Mächte erklären, daß das Problem der polnischen und ungarischen Minderheiten in der Tschechoslowakei, sofern es nicht innerhalb von drei Monaten durch eine Vereinbarung unter den betreffenden Regierungen geregelt wird, den Gegenstand einer weiteren Zusammenkunft der hier anwesenden Regierungschefs der vier Mächte bilden wird.⁵

München, 29. September 1938.

A. Hitler, Neville Chamberlain, Mussolini, Ed. Daladier

Die vier anwesenden Regierungschefs sind darüber einig, daß der in dem heutigen Abkommen vorgesehene Ausschuß sich aus dem Staatssekretär des Auswärtigen Amts, den in Berlin beglaubigten Botschaftern Englands, Frankreichs und Italiens und einem von der tschechoslowakischen Regierung zu ernennenden Mitglied zusammensetzt.

München, den 29. September 1938.

A. Hitler, Neville Chamberlain, Mussolini, Ed. Daladier

Zusatzerklärung⁶

Alle Fragen, die sich aus der Gebietsübergabe ergeben, gelten als zur Zuständigkeit des internationalen Ausschusses gehörig.

München, den 29. September 1938.

A. Hitler, Neville Chamberlain, Mussolini, Ed. Daladier

Dohoda

medzi Nemeckom, Veľkou Britániou, Francúzskom a Talianskom, uzavretá v Mníchove 29. septembra 1938.

Nemecko, Spojené kráľovstvo, Francúzsko a Taliansko sa vzhľadom na už v podstate dosiahnutú dohodu o odstúpení sudetonemeckého územia zhodli na nasledovných podmienkach a spôsoboch tohto odstúpenia a na opatreniach, ktoré sú potrebné pre to urobiť, a vyhlasujú, že podľa tejto dohody je každý jednotlivito zodpovedný za kroky, ktoré sa musia podniknúť, aby sa zabezpečilo jej naplnenie.

1. Vyprázdnenie sa začne 1. októbra.

2. Spojené kráľovstvo, Francúzsko a Taliansko sa zhodujú na tom, že vyprázdnenie územia sa uskutoční do 10. októbra, a to bez zničenia akýchkoľvek existujúcich zariadení, a že česko-slovenská vláda je zodpovedná za to, že vyprázdnenie sa uskutoční bez poškodenia uvedených zariadení.

3. Spôsoby vyprázdňovania stanoví v detailoch medzinárodný výbor, skladajúci sa zo zástupcov Nemecka, Spojeného kráľovstva, Francúzska a Talianska.

4. Postupne obsadzovanie prevažne nemeckého územia nemeckými jednotkami sa začne 1. októbra. Štyri úseky územia, označované na priloženej mape,¹ obsadia nemecké jednotky v nasledovnom poradí:

Úsek označený I, 1. a 2. októbra, úsek označený II, 2. a 3. októbra, úsek označený III, 3., 4. a 5. októbra, úsek označený IV, 6. a 7. októbra.

Zvyšné územie prevažne nemeckého charakteru bezodkladne označí vyššie uvedený medzinárodný výbor a do 10. októbra bude obsadené nemeckými jednotkami.

5. Medzinárodný výbor uvedený v § 3 určí územia, na ktorých sa má uskutočniť ľudové hlasovanie. Tieto územia budú až do ukončenia ľudového hlasovania obsadené medzinárodnými útvarmi. Ten istý výbor stanoví podmienky, za akých sa má uskutočniť ľudové hlasovanie, pričom bude za podklad považovať podmienky ľudového hlasovania v Sársku². Výbor stanoví tak isto deň, kedy sa ľudové hlasovanie bude konať; tento deň však nesmie byť neskôr, ako koncom novembra.

6. Definitívne vytýčenie hraníc urobí medzinárodný výbor. Tento výbor je oprávnený odporučiť štyrom mocnostiam – Nemecku, Spojenému kráľovstvu, Francúzsku a Taliansku – v určitých výnimočných prípadoch menšie odchýlky od prísne etnografického určenia zón, ktoré majú byť odovzdané bez ľudového hlasovania.

7. Bude zavedené opčné právo pre presídlenie do odstúpených zón a pre vysídlenie z nich. Opcia sa musí uskutočniť v priebehu šiestich mesiacov od okamžiku uzavretia tejto dohody. Nemecko-československý výbor stanoví podrobnosti opcie, zväží postup ako uľahčiť výmenu obyvateľstva a objasní zásadné otázky vyplývajúce z tejto výmeny.

8. Československá vláda uvoľní v priebehu štyroch týždňov odo dňa uzavretia tejto dohody zo svojich vojenských a policajných oddielov všetkých sudetských Nemcov, ktorí si to budú želať. V tej istej lehote prepustí československá vláda sudetonemeckých zajatcov, ktorí si odpykávajú tresty odňatia slobody za politické delikty.

Mníchov 29. septembra 1938. Adolf Hitler, Ed. Daladier, Mussolini, Neville Chamberlain

Dodatok k dohode

Vláda Jeho Veličenstva v Spojenom kráľovstve a francúzska vláda sa pripojili k uvedenej dohode s tým, že stoja za ponukou, obsiahnutou v § 6 anglicko-francúzskych návrhov z 19. septembra, týkajúcou sa medzinárodnej garancie nových hraníc česko-slovenského štátu proti nevyprovokovanému útoku.³

Akonáhle bude upravená otázka poľskej a maďarskej menšiny v Československu, dajú Nemecko a Taliansko záruku Československu zo svojej strany.

Mníchov 29. septembra 1938. Adolf Hitler, Neville Chamberlain, Mussolini, Ed. Daladier

Doplňujúce vyhlásenie⁴

Hlavy vlád štyroch mocností vyhlasujú, že problém poľskej a maďarskej menšiny v Československu – pokým

nebude vyriešený do troch mesiacov formou dohody medzi zainteresovanými vládami – sa stane predmetom ďalšieho stretnutia tu prítomných hláv vlád štyroch mocností.³

Mníchov, 29. septembra 1938. Adolf Hitler, Neville Chamberlain, Mussolini, Ed. Daladier

Štyri prítomné hlavy vlád sa zhodujú na tom, že výbor predvídaný dnešnou dohodou sa bude skladať zo štátneho tajomníka ministerstva zahraničných vecí, z veľvyslancov Anglicka, Francúzska a Talianska akreditovaných v Berlíne a z člena menovaného československou vládou. Adolf Hitler, Neville Chamberlain, Mussolini, Ed. Daladier

Doplňujúce vyhlásenie⁴

Všetky otázky, vyplývajúce z odstúpenia územia, sa chápu ako patriace do kompetencie medzinárodného výboru. Mníchov, 29. septembra 1938. Adolf Hitler, Neville Chamberlain, Mussolini, Ed. Daladier.

AMZV ČR, Mezinárodní smlouvy, dok. č. L 1 775. Kópia originálu, strojopis.

Dokumente der Deutschen Politik. Band 6, Teil I. 1938, Berlin 1942, s. 362 – 366.

ADAP, Ser. D, Band II., Deutschland und die Tschechoslowakci (1937 – 1938), Baden-Baden 1951, s. 812 – 814.

Documents on British Foreign Policy 1919 – 1939. Third Series, Vol. II., 1938. London 1949, s. 628 – 629.

Mníchov v dokumentech, zv. I., Praha 1958 s. 270 – 272.

Dokumenty ke studiu mezinárodního práva a politiky, Praha 1957, s. 62 – 64.

Německý imperialismus proti ČSR 1918 – 1939. Praha 1962, s. 343 – 345.

Das Abkommen von München 1938. Praha 1968, s. 272 – 273.

Dokumenty k historii mnichovského diktátu, 1937 – 1939. Praha 1979, s. 319 – 323.

¹ Mapa sa pri spise nenachádza.

² Sársko bolo na základe plebiscitu z 13. 1. 1935 pripojené k Nemecku.

³ Podľa 6. bodu britsko-francúzskej nóty Veľká Británia bola ochotná sa pripojiť k medzinárodným zárukám nových česko-slovenských hraníc proti nevyprovokovanému útoku za predpokladu, že česko-slovenský štát bude nezávislý a existujúce zmluvy, obsahujúce vzájomné záväzky vojenského charakteru, budú nahradené všeobecnými zárukami proti nevyprovokovanému útoku. Pozri Mníchov v dokumentech, I., s. 145.

⁴ Podčiarknuté v texte.

⁵ S uvedeným dodatkom maďarská vláda nebola spokojná. Pred zasadnutím mnichovskej konferencie štyroch veľmocí Maďarsko žiadalo od nemeckej a talianskej vlády, aby sa do jedného mesiaca vyriešila otázka maďarskej menšiny v Česko-Slovensku podobnou cestou ako problém sudetských Nemcov a na ostatnom území Slovenska a Podkarpatskej Rusi žiadala usporiadať plebiscit. Pozri MMV, s. 106 – 109. Správa D. Sztójajho z Berlína 28. 9. 1938 a správa I. Csákyho z Mníchova z 29. 9. 1938.

⁶ Podčiarknuté v texte.

22

1. október. 5.30. Budapešť. Telegram prijatý: 17.07, vyhotovený: 17.35.

Správa česko-slovenského vyslanca M. Kobra o ohlase mnichovského rozhodnutia v Maďarsku a o tamjších vnútropolitických pomeroch.

1. Mnichovské usnesení¹ ve věci maďarských požadavků přineslo rozčarování veřejnosti ba i vládní kruhy netají sklamaní z nezdaru junktimování jejich požadavků s otázkou sudetskou.²

2. Přes jasné znení dodatku o polsko-maďarských menšinách³ požaduje oficiosní tisk důrazně plebiscit mezi Slováky a Rusíny, což by nasvědčovalo tajnému plánu vymoci společnou hranici s Polskem v nádeji, že Rusíni by hlasovali pro Maďarsko.